

วนิลา....พีชชนิดใหม่บนที่สูง

จำนวนฝักวนิลาในแต่ละข้อประมาณ 5-10 ฝัก

วนิลา...พีชไม้เตาร์ที่สามารถปลูกเจริญเติบโตและออกดอกติดผลได้ดีในระดับน้ำทale ตั้งแต่ 1,000 เมตร จนถึงระดับสูงสุด และสูงกว่าน้ำทale 2,000 พุต ต้องการปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 2,000-2,500 เมตร มิลลิเมตรต่อปี ความชื้นไม่ต่ำกว่า 80 เปอร์เซ็นต์ อุณหภูมิที่เหมาะสมระหว่าง 21-32 องศาเซลเซียส จะออกดอกได้ดีถ้ามีอากาศแห้งอย่างน้อย 2 เดือน คือระหว่างเดือนกุมภาพันธ์-เดือนเมษายน

กลืนหอมหวานนวลชวนน้ำรับประทาน ได้รับการปลูกแล้วให้รู้สึกอย่างที่จะลองลิ้มชิมรส กลืนหอมที่ว่านี้ให้ประโยชน์มากมาย

สามารถนำมาปรุงแต่งกลืนในการทำขนม ไอศครีม ช็อกโกแลต ลูกภาค ขนมเค้กและเครื่องดื่ม ทุกชนิดได้ /non จากนี้แล้วยังใช้ในอุตสาหกรรมการทำห้อม อีกด้วย

แต่จะมีใครทราบบ้างใหม่ว่า กลืนหอมนวลเช่นนี้ได้มาจากส่วนไหนของพีช ก็ได้มาจากการสกัดจากผักนิลา เพราะผักนิลา มีสารที่มีกลิ่นหอมอยู่หลายชนิด แต่สารที่สำคัญที่สุดที่ให้กลิ่นหอมหวาน เช่นนี้ คือ วนิลิน

นายไชยวัฒน์ วัฒไช พูดอ่านว่า การสถานีทดลองพีชสวนดอยมูเซอ จังหวัดตาก สถาบันวิจัยพีชสวน กรมวิชาการเกษตรได้เปิดเผยว่า วนิลาเป็นพีชตระกูลเดียวกับกล้วยไม้ เป็นไม้เลื้อยที่เลือยพันไปบนคั่งไม้ยืนต้นหรือไม้หลัก โดยธรรมชาติจะอาศัยรากอากาศเป็นที่ยึดเกาะมีถิ่นกำเนิดอยู่ในแถบอเมริกากลาง เช่น ประเทศเม็กซิโก และกัวเตมาลา สเปนเป็นประเทศหนึ่งที่รู้จักพันธุ์ไม้ชนิดนี้ ตั้งแต่คริสตวรรษที่ 16 และแพร่กระจายไปสูญโรย়ซิ่งได้แก่ ประเทศไทย ฝรั่งเศสและอเมริกาโดยเฉพาะประเทศไทยในอดีตเชีย ปัจจุบันเป็นแหล่งผลิตวนิลารายใหญ่ และประเทศไทยที่นำเข้ามาในลักษณะที่สำคัญได้แก่ สหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศสและเยรมันนี สำหรับประเทศไทยนั้นได้นำเข้ามาไม่กี่ปีนี้เอง และยังปลูกไม่แพร่หลายนัก

ในส่วนของกรมวิชาการเกษตรซึ่งเป็นกรมที่ศึกษาทดลอง

วิจัยทางด้านการเกษตร ร.ต. วิเชียร รัตนพุกษ์ ชีงในขณะนั้นเป็นหัวหน้า สถานีทดลองพืชสวนสี ปัจจุบัน คือศูนย์วิจัยพืชสวนชุมพร ได้นำเข้ามาปลูกเพื่อศึกษาทดลองวิจัย ทดสอบพันธุ์ และต่อมา นายเกรียงหักดี้ รั้กธรรม นักวิชาการเกษตร สถานบัน วิจัยพืชสวน ได้นำเข้ามาปลูกทดลอง ในสถานีทดลองพืชสวนดอยมูเซอ อำเภอเมือง จังหวัดตาก เพื่อศึกษา การเจริญเติบโต และการออกดอกอ - ติดฝัก โดยเริ่มปลูกตั้งแต่วันที่ 1 พฤษภาคม 2534 ติดฝักในเดือน มีนาคม 2536 และเก็บเกี่ยวได้ในเดือนมกราคม-กุมภาพันธ์ ปี 2537 จะเห็นได้ว่าเพียงระยะเวลาแค่ 2 ปี ต้นนวนิลาก์สามารถให้ผลผลิตได้แล้ว และสามารถติดฝักได้เป็นจำนวนมากตันหนึ่งจะมี 5 ช่อ ช่อหนึ่งจะติดฝักได้ประมาณ 1-7 ฝัก ดังนั้นตันหนึ่งจึงสามารถติดฝักได้ประมาณ 4-38 ฝัก และจะได้ฝักที่สมบูรณ์มากกว่า 20 ฝักขึ้นไป

แต่ถ้าเป็นต้นนวนิลาที่แข็งแรง สมบูรณ์ดี จะสามารถให้ช่อต่อ ก่อได้เกือบ 100 ช่อ โดยแต่ละช่อจะมี ดอกประมาณ 10-15 ดอก หรือมากกว่านี้ (คือ 400-1,000 ดอกต่อตัน) และช่อหนึ่งอาจติดฝักประมาณ 5-10 ฝัก ดังนั้นตันหนึ่งอาจติด ฝัก 1,000-1,500 ฝักต่อตันได้

เมื่อฝักแก่เต็มที่จะใช้เวลา ประมาณ 8-9 เดือน จึงสามารถเก็บ เกี่ยวได้ แต่จะทราบได้อย่างไรว่า เมื่อไรควรเก็บเกี่ยว โดยดูจากเมื่อ ฝักรนิลามีสีเขียวอ่อนเหลือง มี

แปลงนินลาที่กำลังให้ฝักติดเต็มต้น

ลักษณะแข็ง หนา และฝักไม่มี กลิ่น ข้อควรระวังต้องหมั่นตรวจ ดูว่าอย่าให้เก็บเกี่ยวฝักที่อ่อนเกินไป หรือแก่เกินไป เพราะถ้าหากเก็บฝัก ดังกล่าวไปปะปนเข้ามาแล้วจะทำให้ เชื้อราเข้าทำลายได้ และเมื่อนำมา ทำให้แห้ง จะทำให้ฝักรนิลาแข็งแห้ง เกินไป และฝักมีคุณภาพต่ำ

สำหรับขนาดของฝักรนิลา จะมีขนาดฝักยาวประมาณ 13.1-20.7 เซ็นติเมตร กว้าง 0.8-1.1 เซ็นติเมตร จากการทดสอบปีที่ 2

หลังจากเก็บเกี่ยวฝักรนิลา แล้ว ต้องนำฝักนั้นมาปั่นและทำให้ แห้งด้วยวิธีง่ายๆ โดยการนำฝัก วนนิลามาแช่ในน้ำร้อนที่อุณหภูมิ 63-65 องศาเซลเซียส เป็นเวลา 3 นาที นำฝักขึ้นมาผึ่งให้สะเด็ดน้ำ แล้วห่อด้วยผ้าฝ้ายสีดำ เก็บลงใน กล่องที่เจาะรูด้านข้างทั้งสองข้าง ข้างละ 3 รู ส่วนด้านล่างของตัว กล่องจะตีໄมรั้งแนงเพื่อให้มีการ ระบายอากาศบ้าง เก็บฝักไว้ใน

กล่องประมาณ 30 วัน แล้วจึงนำมา ตากแดดบนฝ้าสีดำอีก 4 ชั่วโมงทุกวัน เป็นระยะเวลา 8 วัน หลังจากนั้น นำฝักรนิลามาด้วยกันแล้วบ่มไว้ ในลังไม้ให้อยู่ในที่ร่มอีก 3 เดือน

นำไปขวัญน้ำ วัฒนไชย กล่าวว่า ต่อไปว่า ฝักรนิลาที่ผ่านการบ่มและ หมักแล้วจะต้องมีกลิ่นและรสชาติ ดี มีการยึดหยุ่นดี มีความยาวและ ขนาด ปริมาณความชื้นตรงตาม ความต้องการของโรงงานอุตสาหกรรม ฝักรนิลาที่มีคุณภาพดีจะต้องเป็น ฝักยาวตั้ง รอบ อ่อนนุ่ม สีออกดำ มีน้ำมันเย้ม มีกลิ่นนวนิลาแรง ไม่มี รอยแผล ความชื้นของฝัก 30-40 เปอร์เซ็นต์ แต่ฝักรนิลาที่มีคุณภาพ ต่ำ ฝักจะแข็ง แห้งเกินไป มีร่องรอย มีลักษณะหื่นๆ ตามแต่ ไม่กลิ่น น้อย ความชื้นของฝัก 40-50 เปอร์เซ็นต์

พรรณพิชญา สุสกี
เรียนเรียง
ฝ่ายประชาสัมพันธ์และเผยแพร่

ฝึกนิลा สมบูรณ์ศักดิ์

พัฒนาการด้วยมือ

เจ้มกว่าธรรมชาติ

นายไชยวัฒน์ วัฒนไชย ผู้อำนวยการสถานีทดลองพืชสวนดอยมูเซอ สถาบันวิจัยพืชสวนกรมวิชาการ เกษตร ได้ให้สัมภาษณ์ว่าเนื่องจาก การพัฒนาการด้วยวิธีธรรมชาติ ทำให้ติดฝักได้ผลน้อยอยู่ในชั้นที่ ต่ำมากเพียง 1 เปลอร์เซ็นต์เท่านั้น ดังนั้นการซ่วยพัฒนาการด้วยมือ เป็นวิธีหนึ่งที่ทำให้ติดฝักได้ผลดี ยิ่งขึ้น

เพราการพัฒนาการด้วยวิธีธรรมชาติเป็นการถ่ายทอดองค์กร โดยแบ่ง ดออกที่เกิดจากการพัฒนาการ เช่นนี้จะเป็นดอกที่เกิดจาก การพัฒนาข้าม ทำให้เกิดเป็นเมล็ดที่อาจออกเป็นต้นได้ แต่การพัฒนาการด้วยมือ ดออกที่เกิดจากการ

ผสมเกสรด้วยมือจะเป็นดอกที่ ผสมตัวเอง เมื่อเกิดเป็นเมล็ดแล้ว จะทำให้เป็นหมัน

การพัฒนาการที่เหมาะสม และดีที่สุดควรเป็นช่วงที่ดอกเริ่ม บานในตอนเช้าอยู่ในระหว่างเวลา 8.00-10.00 น. และต้องเป็นวันที่ สว่างและมีฝนตกบ้าง ในแต่ละวัน จะมีดอกบาน 1-3 ดอกต่อช่อ และ จบบานเพียง 1 วัน คือบานตั้งแต่เช้า ถึงบ่ายเท่านั้น พอดีรุ่งขึ้นดอกจะ เที่ยวทันที ส่วนเวลาที่ไม่เหมาะสม ในการพัฒนาคือวันที่มีอากาศ แห้งแล้งและร้อน

จะให้การพัฒนาการได้ผลดี นั้น ต้องหมั่นพัฒนาทุก ๆ วัน ในช่วงฤดูที่ติดดอกและต้องพัฒนา เกสรให้เสร็จลุ้นภายใน 1 วันที่ดอก บาน

การพัฒนาการด้วยมือจึงนับว่า เป็นวิธีที่ดีที่สุดที่จะช่วยให้ติดฝัก ได้ปริมาณมาก ซึ่งวิธีการค่อนข้าง จะละเอียดลักษณะอย่าง การปฏิบัติ ไม่ยุ่งยากทำได้ง่ายเพียงแต่ต้องมี ความชำนาญในการพัฒนา การติดฝักจึงจะได้ผลลัพธ์ดี

นายประยูร สมฤทธิ์ นักวิชาการ เกษตร 6 สถานีทดลองพืชสวนดอย มูเซอ ได้กล่าวเสริมว่าจากการ ทดลองครั้งนี้ได้รับคำแนะนำจาก นายไชยวัฒน์ วัฒนไชย ผู้อำนวยการ สถานีฯ ให้ทำการทดลองคึกช้า วิธีการพัฒนาการด้วยมือเริ่มตั้งแต่ ขั้นตอนของการพัฒนาจำเป็น ต้องมีอุปกรณ์เพื่อช่วยในการถ่าย ละของเกสร ซึ่งอุปกรณ์ที่ว่านี้จะหา

คุณประยูร สมฤทธิ์ นักวิชาการเกษตร กำลังขันฟากน้ำตาที่ได้จากการผสมเกสรด้วยมือ

ได่ง่าย ได้แก่ไม้ไผ่ชั้นเล็ก ลำต้นของหญ้าที่แข็ง ไม่จืดพันและเหล็ก ปลายแหลมขนาดไม้เลี้ยบลูกชิ้น อย่างโดยอย่างหนึ่ง เมื่อมีอุปกรณ์ พร้อมแล้วก็นำมาถ่ายละของเกษตร ด้วยการเอาเยื่อบาง ๆ ที่เรียกว่า โรสเทลลัมที่กันอยู่ระหว่างเกษตรตัวผู้ และเกษตรตัวเมียออก แล้วกดเอา ละของเกษตรตัวผู้ลงบนเกษตรตัวเมีย ถ้าเป็นไม้จืดพัน หรืออย่างโดยอย่าง หนึ่งดังกล่าว ก็เอาไม้นั้นแตะบน ละของเกษตรตัวผู้แล้วใช้ปลายไม้เยี่ย ให้ละของเกษตรตัวผู้กระเจาติด ปลายไม้ให้หัวแล้วนำมาระเบบ ยอดเกษตรตัวเมีย จากการทดลอง โดยใช้น้ำหยดบนละของเกษตรตัวผู้ ยิงทำให้การผสมเกสรนั้นติดผกมาก ขึ้น เนื่องจากน้ำจะไปผสมกับน้ำ หวานที่เหนียวให้ผสมง่ายขึ้น

การผสมเกสรในแต่ละดอก นับว่าต้องใช้ระยะเวลาอยู่เหมือน

กันถ้าหากดอกบาน 400 ดอกต่อ วันต่อคน จะใช้เวลาประมาณ 3-4 ชั่วโมง แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสูง ตำแหน่งของดอกด้วย และการจัด เกษตรนิล

การผสมเกสรให้ได้ผลดี จะต้องผสมในช่วงเดือนมกราคม- มีนาคม ที่มีความชื้นในอากาศสูง และมีอุณหภูมิไม่สูงเกินไป จะทำให้เปอร์เซ็นต์การผสมติดค่อน ข้างสูง สามารถติดฝัก 50-95 เปอร์เซ็นต์ แต่ถ้าหากจะผสมเกสรใน ช่วงเดือนเมษายนที่มีอุณหภูมิ ค่อนข้างสูงและมีความชื้นในอากาศ ต่ำเปอร์เซ็นต์การผสมติดย่อมต้อง ต่ำกว่า ดังนั้นถ้าหากจำเป็นจะต้อง ผสมเกสรในเดือนนี้จริง ๆ จึงควร ผสมเกสรในช่วงเวลา 8.00-9.00 เท่านั้น เพราะถ้าหากเลยกว่าเวลา นี้จะทำให้ไม่ได้ผล

และหลังจากที่ผสมเกสรแล้ว

ให้ดูว่าดอกที่เราทำการผสมไปแล้ว นั้นได้ผลมากน้อยแค่ไหน ถ้าหาก ไม่ได้ผลดอกนั้นจะร่วงภายใน 3-5 วัน แต่ถ้าผสมติด ดอกทุกดอกจะ ติดอยู่บนก้านช่อดอก รังไข่จะเริ่ม มีการเจริญเติบโตภายใน 6 สัปดาห์ แรกอย่างรวดเร็ว หลังจากนั้นการ เจริญเติบโตของผักจะเป็นไปอย่าง สม่ำเสมอ

พรรณพิชญา สุลี
ผู้เรียนเรียง
ผู้ประชาสัมพันธ์และเผยแพร่

